

Església de Sant Miquel Sesperxes

Sant Martí de Centelles

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Pla de la Garga
Emplaçament: Al Pla de Sant Miquel, trencant per Can Miqueló.

Coordenades:

Latitud: 41.74591
Longitud: 2.22389
UTM Est (X): 435469
UTM Nord (Y): 4621857

Classificació

Número de fitxa: 08224-31
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Medieval Romànic Modern Barroc
Segle: XII-XVII
Estat de conservació: Bo
Protecció: Inexistent
Accés: Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: Bisbat de Vic. Plaça de la Catedral, 1 08500 Vic
Autor de la fitxa: Anna M. Gómez Bach
Data de registre de la fitxa: ds., 01/12/2001 - 01:00

Descripció

Temple d'una sola nau amb voltes i cúpula d'obra cuita acabada amb un presbiteri rectangular i amb una capella per banda. La tècnica constructiva utilitzada en aquesta església està formada per murs de carreus de petites dimensions de pedra local i bastament lligats amb morter de calç i un arrebossat a sobre. La factura dels murs apareix rematada per carreus de dimensions lleugerament més grans que es situen a les cantonades amb certa funció ornamental. La coberta segueix l'estructura tradicional a doble vessant amb teula aràbiga i el caraner perpendicular a la façana. En aquest punt s'hi troba

ubicat un campanar d'espada acabat amb punta i amb espai per dues campanes. Aquest campanar es troba cobert a ambdues bandes per teula aràbiga i les obertures per les campanes estan acabades amb obra. A la façana principal, orientada a l'oest, s'hi troba centrada una porta rectangular acabada amb una llinda de pedra local ben treballada i una obertura en roseta allargada per la seva part inferior passant a una obertura triangular en forma de ferradura. Les dues capelles laterals es troben adossades a la nau única i tot i que segueixen la mateixa tècnica constructiva que la resta del temple presenten dues petites obertures rectangulars a l'extrem superior de l'estructura que també apareix coberta amb teula aràbiga.

Observacions:

Actualment té lloc en aquesta església la festivitat coneguda com l'Aplec dels Ous. Aquesta festa es celebra el dilluns de Pasqua i reuneix els habitants de les masies veïnes i de les poblacions més properes.

Història

Tot i que la seva referència documental ens porta a l'alta edat mitjana, possiblement cap al s. XII, la part vista d'aquesta església és pròpiament moderna. L'església Pertegas apareix en un llistat de parròquies del Bisbat de Vic que correspon cap el 1025 i 1050, moment en que ja estaria construïda i exerciria funcions parroquials. Aquest topònim continuarà apareixent al llarg del segle XII, concretament al 1154 i 1162 amb el nom Pertxes. En la documentació s'esmenta que al s. XIII i XIV tenia un altar dedicada a Santa Maria i segurament mantindria la seva estructura i construcció inicial. Aquest temple fou gestionat pel rector de Sant Martí i amb el domini alodial del Prior de la Comunitat de Beneficiats del Castell de Centelles. L'església de Sant Miquel tenia cementiri propi, actualment encara visible davant l'església. També tenia fonts baptismals pròpies i terreny diferenciat al de Sant Martí. Possiblement la despoblació del camp a inicis del segle XIV portaren a la seva pèrdua d'influència passant a ser sufragània, condició que ja tenia al 1330 quan el bisbe Galzeran Sacosta visità la zona. Una altra línia d'investigació defensa que aquesta església mai va tenir independència ni de fet ni de dret, com ho demostra el fet que la missa de l'alba anava a càrrec del monjo de Sant Martí.

Del 1680 al 1690 es va reformar l'edifici antic del que se'n conserven molts pocs vestigis. En aquest moment les capelles de l'església estaven dedicades a Sant Antoni i a la verge del Roser. La de Sant Antoni fou pagada per Antoni Presseguer obrer, sagristà i promotor de les remodelacions a l'església. El seu nom, junt a la data de 1685, figuren a la clau d'enllaç de la volta de nervis de la capella. Aquesta església sempre va estar sota el patronat de la família Presseguer, que tenia en ella el seu vas sepulcral. Com consta en el llibre de visites del 1686 els principals contribuents foren els hereus dels masos Presseguer, Febrer, Bellavista, mas Bosch, la Vall i el Soler.

El 1701 el rector Josep Vila creà una fundació que tenia com a finalitat aportar les despeses per poder celebrar missa dues vegades a la setmana en l'interval de dues hores. Al mateix segle i al 1709 els propietaris Antoni Presseguer, Pau Febrer i Pere Soler del Coll es van comprometre a edificar durant el mes de juliol una caseta al costat de l'església per la residència d'un guarda, ja que en poc temps l'església havia estat robada dues vegades; i també com a habitatge per el rector que hi anés a celebrar missa. Aquesta determinació va ser molt ben aprovada en la Visita Pastoral del 1710. El temple nou el va acabar el 1738 el mestre de cases Pere Font. La resta de la documentació del segle XVIII parla de les administracions del Roser del Sant Crist, de Sant

Isidre i de Sant Sebastià, que tenien la seva imatge a l'església de Sant Miquel. El 1777 fou decorada la cúpula de la nau i les voltes de l'església amb relleus barrocs de guix que foren restaurats al 1928.

Cap a finals del XVIII, al 1876, els fidels de la sufragania de Sesperxes varen recórrer a la Cúria de Vic per obtenir un sacerdot que tingués cura de la seva església, aquesta petició els fou sempre denegada, donant-los per resposta que el servei religiós de Sant Miquel era competència exclusiva del rector de Sant Martí. La construcció d'una caseta al costat de l'església de Sant Miquel responia a aquest desig.

Durant la invasió francesa, al 1809 l'església fou saquejada fins al punt de no deixar-hi ni ornaments per celebrar la missa, igual fortuna patí durant la guerra civil espanyola al 1936. Actualment l'església de Sant Miquel, parcialment restaurada, continua essent sufragania a càrrec del rector de Sant Martí de Centelles.

Bibliografia

PLADEVALL, Antoni. (1955-1957). San Martín de Centelles, San Miguel Sesperxes y San Pedro de Bertí. a AUSA, n. XVIII. p. 357-372.

PLADEVALL, Antoni. (1962). Romiatge a Sant Martí de Centelles i Sant Miquel Sesperxes i Bertí. Vic. PLADEVALL, A. (1981). Sant Martí de Centelles. Gran Geografia Comarcal de Catalunya. Vol. 1 (Osona i Ripollès). Ed. Enciclopèdia Catalana. p. 82.

PLADEVALL, Antoni. (1987). Centelles. Aproximació a la seva història. Eumo Ed. Vic.

PLADEVALL, Antoni. (1992). Orígens i formació del terme municipal de Sant Martí. Ajuntament de Sant Martí de Centelles.

PLADEVALL, Antoni. et alii. (1999). Sant Martí de Centelles a Osona. Guies Comarcals. Catalunya Romànica. Ed. Pòrtic. Barcelona. p. 113-116.

PUIGFERRAT, Carles. (1989). Aiguafreda segons el capbreu 1669-1670. Temes Aiguafredencs VI. Ajuntament d'Aiguafreda.

